

Verslag

Sprint review Grondwater Sprint 31

Datum

9 april 2020 14.15-15.15 uur

Locatie

Online

Voorzitter

Frank Terpstra

Aanwezig

Online meeting bezocht door meer dan 50 stakeholders

Verslag

Annita Vijverberg et. al.

Hieronder vindt u een verslag van de online Sprint review Grondwater Sprint 31. Bij dit verslag horen de sheets waarin de presentaties zijn weergegeven.

Redactioneel: de vragen die in de chat tijdens sessie zijn gesteld en waar in de sessie zelf geen antwoord op is gegeven zijn in dit verslag (waar mogelijk) beantwoord door het standaardisatieteam (in het verslag terug te vinden als 'red ST' opmerkingen/antwoorden)

Inleiding/Welkom

Frank heet iedereen welkom en licht de agenda en de spelregels van deze drukbezochte online reviewsessie toe.

Er waren geen standaardisatie-actiepunten uit de vorige Sprint Review sessies.

Terugblik tranche 3

Frank licht elk individueel registratieobject toe en vertelt waar alle informatie hierover is te vinden. Alle links naar de bestanden staan in de bijgeleverde sheets.

Ronnie Hollebrandse (Prov. Zld): 1D-EC (tranche 4) ook nog in relatie overzicht dia 2 opnemen.

Erik Simmelink (Standaardisatieteam --ST)): dat klopt, daar zijn we ons van bewust.

Vraag over het vaststellen van GMN tijdens de DBG op 6 mei:

Nanko de Boorder (prov. Noord-Holland): Voordat GMN vastgesteld kan worden is er eerst een workshop nodig om gezamenlijk te bepalen of GMN werkbaar is voor ons allemaal. Komt die workshop voor 6 mei? Anders zal het waarschijnlijk ook bij de 2e inbreng in de DBG niet worden goedgekeurd.

Erik Simmelink (ST): is een actiepunt op ketenniveau; Actie Frank: Frank neemt dit op met Kor Gerritsma.

Nanko de Boorder (prov. Noord-Holland): Is het BRO format voor GAR ook in csv beschikbaar of alleen in xml?

Frank Terpstra (ST) : Zie <https://github.com/BROprogramma/GAR/blob/gh-pages/GAR%20catalogus.csv>.

Bart Jan de Leuw (Prog. Bureau BRO) en ook https://github.com/BROprogramma/GAR/blob/gh-pages/XSD/GAR_Codelijsten_v0_6.csv.

Anton Minten (gem. Utrecht): Sommige gemeenten hebben ook een meetnet waarmee grondwaterkwaliteit vastgelegd wordt. Zo heeft de gemeente Utrecht het meetnet Bio wasmachine. Moet dit ook aangeleverd worden?

Erik Simmelink (ST): Als het een meetnet tbv bodemsaneringen (milieukwaliteit) is ingericht dan valt dat momenteel buiten scope van de huidige Grondwatermonitoring Registratieobjecten.

Red ST: Dit is te lezen in paragraaf 3.1 van de gebruiksvriendelijke versie van de catalogus: "In de Regels omtrent de basisregistratie ondergrond en het Besluit basisregistratie ondergrond staat dat de basisregistratie ondergrond vooralsnog geen milieukwaliteitinformatie bevat. Voor het grondwatermonitoringdomein zijn monitoringnetten rondom milieuhygiënische projecten, waarin het met name gaat om het monitoren van de verontreiniging van de bodem en het grondwater, daarmee voorlopig buiten scope geplaatst. Op 18 december 2018 is in de Tweede Kamer een motie (Kamerstuk 34864-19) aangenomen waarin de regering wordt verzocht 'om informatie over bodemverontreiniging in de basisregistratie ondergrond op te nemen'. Op het moment van publiceren van deze catalogus is nog niet bekend wat de gevolgen van deze motie zullen zijn voor de scope van het registratieobject Grondwatersamenstellingsonderzoek."

reactie Karel Boot (Veldapps) : Dan mag dat wel duidelijker gemaakt worden.

reactie Peter Dorsman (gemeente Rotterdam): Tot nu toe is altijd aangegeven dat milieuhygiënische monitoring buiten de GAR vielen. Gemeente Rotterdam is om deze reden altijd vanuit gegaan dat zij geen BRO verplichtingen heeft i.k.v. GAR. Als daar nu vanaf wordt geweken, weten we dat graag z.s.m.

Erik Simmelink (ST): Het klopt dus dat grondwatersamenstellingsonderzoeken die in het kader van milieuhygiëne zijn uitgevoerd (voorlopig) buiten scope zijn, zie hierboven, dat is 'hoog over' besloten.

Frank Terpstra : @Peter, Ik verwacht dat je gelijk hebt over milieuhygiënische monitoring, maar ik wil daar wel 100% duidelijkheid over geven. Actie Frank: bevestiging zoeken bij Jurist BRO

M.B.T. Ketentest GMW-GMN-GAR

Bart-Jan de Leuw (Prog. Buro BRO) vraagt welke partijen mee willen doen aan een ketentest in het grondwatermonitoringdomein. Bij ketentesten "bevrozen" we de versie waartegen we testen. In deze komende ketentest worden de samenhangende RO's GMW-GMN -GAR getest. Indien je belangstelling hebt, je graag melden bij Bart-Jan (of Erik Simmelink of Frank Terpstra). In de chat volgen ook al een aantal reacties:

Sander Rumahloine (Provincie Groningen) : doet RHDHV (Dawaco) mee aan de ketentest?

Bart-Jan de Leuw (Prog. Buro BRO): JA RHDHV doet mee. Ik zal per e-mail nader contact organiseren (Actie BartJan).

Vraag van Janco van Gelderen (prov. Utrecht) over ketentest: Gaat GAR via provincies lopen of wordt het een samenwerking bijv. via IHW? Bij IHW beschikbare grondwatersamenstellingsgegevens zijn nog niet 'BRO proof' omdat de kwaliteitstatus nog toegevoegd moet worden. Hoe verhoudt zich dit tot de ketentest?

Frank Terpstra : het is een ketentest dus het hoeven nog geen authentieke gegevens te zijn. Wel moeten de gegevens die verplicht zijn al aanwezig zijn.

Bart-Jan de Leuw (Prog. Buro BRO): neemt met Janco contact op om dit te bespreken (Actie Bart Jan).

Tranche : Grondwatergebruik

Erik licht toe wat we samen met de experts in de afgelopen sprint gedaan hebben in het kader van het maken van het scopedocument en de start van de gegevensanalyse van dit Domein. Hij benadrukt dat de gepresenteerde inhoud mbt scope-voorstellen zijn die nog niet definitief zijn; het scopedocument v0.9 waarin dit wordt neergelegd wordt voorgelegd aan de DBG grondwater, op 6 mei a.s.

Harry van Manen (RWS): Naast LGR heeft NHI recent een database voor onttrekkingen ontwikkeld. Is dat bekend en wordt dat meegenomen?

red ST: De behoefte om de inhoud van de gegevens van deze DB 'mee te nemen' in Grondwaterproductiedossier is onderkend, contacten hierover lopen met Deltares en Vitens; (zie ook slide 19 onderaan).

Bart-Jan de Leuw (Prog. Buro BRO): Wat is de overweging om gegevens mbt aanvraagtraject buiten scope te houden?

red ST: Het lijkt niet logisch om een gebruiksplicht op te leggen voor gegevens van een object dat 'in aanvraag' is en dat dus nog geen bestaansrecht heeft. Ook zouden deze gegevens in principe van tijdelijke aard kunnen zijn, een aanvraag kan immers worden afgewezen. Pas wanneer een vergunning is verleend ontstaat een algemeen belang buiten de wereld van bevoegd gezag.

Sander Rumahloine (prov. Groningen): Meldingen vallen dus buiten de scope?

red ST: Nee, gegevens van meldingen van gesloten bodemenergiesystemen vallen zeker binnen scope, de vraag is of gegevens van overige meldingen (kleine grondwateronttrekkingen) binnen of buiten scope moeten vallen. Dit is een afweging tussen hergebruikswaarde (aan de afname kant) en lastendruk (bij bronhouders = bevoegd gezag).

Peter Dorsman (gemeente Rotterdam): De motivatie om milieuhygiënische onttrekkingen buiten scope te laten vind ik vreemd; wat betreft hoeveelheden onttrokken water kan het zoveel zijn dat je dat toch zou willen meenemen.

Nanko de Boorder (prov. Noord-Holland): Mee eens.

Dick Konings (UvW): Ben het ermee eens dat we ook de saneringsonttrekkingen moeten opnemen; niet zozeer vanwege de verontreiniging maar juist vanwege het volume.

Julian van Stralen (Tjaden Advies): vallen dergelijke saneringsonttrekkingen niet onder de vergunningsplicht van het waterschap/hoogheemraadschap? Dan zouden deze dus ook geregistreerd worden.

Frank Terpstra (ST): We nemen deze behoefte mee als vraag naar de DBG- Grondwater (Actie ST).

Er komen tijdens het behandelen van de scope van het domein grondwatergebruik een aantal chat reacties van stakeholders (zie hieronder). Die kunnen vanwege de tijd niet allemaal behandeld kunnen worden. Hieruit blijkt dat het wenselijk is om een aparte

stakeholderworkshop te organiseren voor het informeren en discussieren over de scope van dit domein.

Actie Erik: organiseren van zo'n sessie in de komende sprint, voorafgaand aan oplevering van 0.9 versie van het scopedocument aan DBG grondwater.

Red. ST: Deze wordt georganiseerd op do 23 april 15-17 uur.

Naar aanleiding van de scope vraag : "moeten meldingen wel of niet in de BRO" volgt de volgende chat discussie:

Nanko de Boorder (prov. Noord-Holland): En OBES die alleen gemeld hoeven te worden?

Heleen Nederlof (Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied): GBES is eigenlijk geen onttrekking... kleine GBES zijn in sommige provincies juist wel vergunningsplichtig.

Heleen Nederlof (Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied): lijkt me wel <10 m3/uur erbij want in sommige provincies zijn die wel vergunningsplichtig in andere niet.

Nanko de Boorder (prov. Noord-Holland): Wie wil je met de gegevens bedienen? Dat is denk ik bepalend.

Ronnie Hollebrandse (Prov Zeeland) : PS ook gemelde (niet vergunningsplichtige) (landbouw)onttrekkingen binnen scope. Veelheid in kleine onttrekkingen kunnen invloed gaan hebben op de waterbalans binnen de kleine Zeeuwse KRW-grondwaterlichamen. Hebben meldingsplicht.

Sander Rumahloine (prov. Groningen): zijn waterschappen voldoende aangehaakt?

Heleen Nederlof (Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied): injectietemperaturen (ook in de BRO) ?

Nanko de Boorder (prov. Noord-Holland): Waarom zowel ontwerpgegevens als gerealiseerde gegevens opnemen?

Bart Jan de Leuw (Prog. Buro BRO): Nanko (cc Philip) in de ontwerpfase van veel objecten in de basisgegevens zie je vaak veel gezamenlijk gebruik. In die fase kun je al veel toegevoegde waarde bereiken met gedeelde gegevens. (Uiteraard is van belang dat status en kwaliteit van die gegevens kenbaar moeten zijn. Bart jan neemt hierover met Nanko nader contact op.

Sander Rumahloine (prov. Groningen): De term Inrichting bestaat straks niet meer in de omgevingswet.

Naar aanleiding van de scope vraag 'Infiltratie wel of niet in de BRO' volgt de volgende chat discussie:

Ronnie Hollebrandse (Prov Zeeland): Infiltratie zit nu ook al in LGR?

Heleen Nederlof (Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied): Ronnie, ja infiltratie al in LGR.

Anton Minten (gem. Utrecht): In de gemeente Utrecht wordt veel regenwater geïnfiltreerd welke niet gemeld of vergund wordt. Het is de bedoeling dat 80% van de neerslag geïnfiltreerd gaat worden. Dit zijn grote hoeveelheden. Is deze infiltratie BRO-plichtig?

Bert Kiewiet (gem. Almere): Antoon Minten: De vraag andersom, gemeente Almere bouwt heel veel. Veel verhard oppervlak, dus minder infiltratie. Is dat dan ook BRO-plichtig?

Anton Minten (gem. Utrecht): Beste Bert, wij verharden ook veel, maar dan met waterpasserende verharding.

Heleen Nederlof: (Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied) mbt infiltreren: in Waterwet wordt daarmee bedoeld water in bodem brengen met het doel er weer uit te halen. In LGR gebruiken ze die term voor alles wat je in de bodem brengt. Kan retourbemaling zijn, infiltratie of lozing. Dat is eigenlijk niet juist.

Sander Rumahloine (prov. Groningen): niet iedereen registreert in het LGR hoe leveren die data aan ?

Peter Dorsman (gemeente Rotterdam): klopt het dat er op github nog niets te vinden is over LGR.

red ST: de scope van dit domein grondwatergebruik is niet gelijk aan de scope van LGR; maar los daarvan: dat klopt; we zijn nog in de scopingfase, er is dus nog geen gegevensinhoudelijke informatie op github.

Tranche 4: 1D Elektrisch Geleidbaarheid Onderzoek.

Ronnie Hollebrandse (Prov. Zeeland, Platform Meetnetbeheer) geeft als coordinator van dit standaardisatietraject het woord aan Victor Hopman (Deltares) die als expert werkt aan dit traject.

M.b.t. EC sensor

Ronnie Hollebrandse (Prov Zld): EC-sensor = is in theorie puntmeting tpv filter.

?: Zijn de andere metingen dan buiten scope?

Victor Hopman: Ja, die zijn hier buiten scope omdat je die niet in de formatie meet. Mogelijk passen die in GAR.

Bennie Minnema (Deltares): Raar om EC-meting van divers niet op te nemen.

Ronnie Hollebrandse (Prov Zld): EC meting in put stelt eisen aan schoonspoelen om aan GAR te voldoen.

Nanko de Boorder (prov. Noord-Holland): En die andere kunnen we dan dus niet in de BRO kwijt?

Ronnie Hollebrandse (Prov Zld): kan in theorie in GAR .

M.b.t. Glasvezel

Nienhuis, Philip (Waternet) : Glasvezel kan wel degelijk (zodra uitontwikkeld), het gaat vaak om de verticale verdeling van de schijnbare weerstand.

red Victor Hopman: Dat is correct, glasvezel voorlopig nog experimenteel. In de getoonde presentatie is dat wat verwarrend weergegeven, de presentie is aangepast op dit punt.

Ruud Mutsaers: Zit de glasvezelkabel niet in het boorgat?

red Victor Hopman: De glasvezel kan in een boorgat zitten, weggedrukt met een verloren punt. Glasvezel kan ook, vergelijkbaar met een geohm-/zoutwachterkabel aan de buitenkant van de buis geplaatst worden.

M.b.t. Zoutwachters

Nanko de Boorder (prov. Noord-Holland): Zoutwachters gebruiken we toch niet om de weerstand van de formatie te meten?

Nienhuis, Philip: is wel wat je meet. EG grondwater kun je er soms uit afleiden. Gaat vooral om trends.

M.b.t. Formatieweerstand

Nanko de Boorder (prov. Noord-Holland): Vind de keuze voor "formatieweerstand" niet aansluiten bij het doel van de metingen (al zal het gerust zo zijn dat het technisch de juiste benaming is).

Nienhuis, Philip: @nanco: met zoutw.kabels kun je alleen lokale weerstand meten; soms kun je daar een EGV uit afleiden, maar vaak gaat het om vaststellen van trends.

Ronnie Hollebrandse (Prov Zld): @Nanko kan via gebruikersportaal / viewer altijd als EC gepresenteerd worden. (1/).

Nanko de Boorder (prov. Noord-Holland): Het geeft precies aan waarom we ruimte nodig hebben voor discussie.

Nienhuis, Philip: @Nanco: qua BRO is wat je hoe meet minder belangrijk dan de herbruikbaarheid; denk ik.

Overig

Janco van Gelderen (prov. Utrecht): hoeveel mensen zijn nu bezig met dit onderdeel? volgens mij heel weinig toch? heel veel bij waterbedrijven denk ik ook.

Janco van Gelderen (prov Utrecht) In die zin worden deze sessies wel omvangrijk en lijkt er tijd te kort voor alle onderwerpen te ontstaan.

Ronnie Hollebrandse (Prov Zld): @Janco 3 waterbedrijven aangesloten bij de Expertgroep.

red Ronnie Hollebrandse : te weten Waternet, PWN, Oasen. In de praktijk zijn t.o.v. de andere grondwatermonitoringsobjecten relatief weinig organisaties betrokken. Met 10/11 personen in de Expertgroep hebben we een goede vertegenwoordiging en input om de producten voor de reviewsessies en consultaties goed voor te bereiden.

Tranche 4: Grondwaterdynamiek

Jandirk Bulens (WEnR) licht de voortgang van de scopingfase dit registratieobject toe.

Peter Dorsman (gemeente Rotterdam): Is dit model alleen voor het landelijk gebied of ook voor het stedelijke gebied?

Jandirk Bulens : het model is vooral het landelijk gebied.

Slotopmerkingen

Sander Rumahloine (prov. Groningen): Het gebruik van teams bevalt op zich wel

Nav aankondiging volgende sprint review 7 mei a.s:

Janco van Gelderen (prov. Utrecht): kunnen jullie daarvoor al tijden geven? wanneer welk onderwerp aan bod komt?

Red ST: nee, daar wordt nog over nagedacht.

Philip Nienhuis (Waternet) : Sprint reviews liepen sowieso meestal al > 1 uur uit; dan is een sessie van 1 uurtje wel heel kort.

Sharon Clevers (KWR): Sessie mag gerust langer.

Benoemde acties

ActieNr.	Actie	Actiehouder	Einddatum
20200116-05	Scopevraag over opname brondebieten in de BRO naar DBG Grondwater.	Erik	Volgende DBG Grondwater
20200409-01	Contact met Kor Gerritsma over te organiseren workshop GMN, voor DBG 6 mei	Ketenissue - Frank-Kor	Voor volgende DGB Grondwater
20200409-02	Bevestiging zoeken bij Jurist BRO dat milieuhygiene monitoringnetten buiten scope zijn	Frank	Voor volgende SR
20200409-03	Contact met Janco v Gelderen over ketentest GMW-GMN-GAR en IHW gegevens en met sander Rumahloine/RHDHV	Ketenissue - Bart jan	zsm
20200213-04	Inbrengen scope vraag onttrekking milieuhygiene onttrekking in DBG-Grondwater	Frank/ Erik	Volgende DBG Grondwater
20200213-05	Organiseren extra Grondwater-gebruik workshop volgende sprint	Erik	Vind plaats op 23 april